

Grundläggande granskning av Uppsala Vatten och Avfall AB 2025

Revisionsrapport: Uppsala Vatten och Avfall AB
2026-02-26

Micaela Hedin, certifierad kommunal revisor
Lisa Lohi, verksamhetsrevisor

Azets Revision och Rådgivning AB

Sammanfattning och rekommendationer

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Azets Revision & Rådgivning AB har av Uppsala Vatten och Avfall AB:s lekmannarevisorer fått i uppdrag att göra en grundläggande granskning av Uppsala Vatten och Avfall AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Uppsala Vatten och Avfall AB har en ändamålsenlig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen att:

- Säkerställa att kommunens beslutade mallar för internkontroll används, i enlighet med reglemente för internkontroll.
- Säkerställa att det tydligt framgår när åtgärder behöver tas fram för mindre avvikelser i internkontrollplanen.

Bedömningskriterier

Bolagets verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll bedöms utifrån följande bedömningsnivåer. Respektive bedömningsnivå har en tillhörande symbol.

Bedömningsnivå	Bedömningsymbol
Ja	
I allt väsentligt	
Endast delvis	
Nej	

Uppsala kommun Vatten och Avfall AB, bedömning per område

Bedömning verksamhetsstyrning och uppföljning:

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning av sin verksamhet under 2025.

Bedömningen grundar sig på att bolaget under verksamhetsåret har följt upp kommunfullmäktiges fokusråd och uppdrag, samt bolagets egna bolagsmål.

Vi noterar att det inte framgår indikatorer i affärsplanen för 2025 avseende kommunfullmäktiges mål och uppdrag (indikatorer anges för bolagsmålen). Det framgår dock en uppföljning av indikatorerna i åiterrapporteringen av målen per helår.

Bedömning ekonomistyrning och uppföljning:

Vår bedömning är att bolaget har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning under verksamhetsåret. Bedömningen grundar sig på att bolaget har följt upp på ekonomin under verksamhetsåret, samt att bolagets resultat överstiger resultatkravet i ägardirektivet.

Bedömning intern kontroll och uppföljning:

Vår bedömning är att bolaget i allt väsentligt haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning under verksamhetsåret.

Bedömningen grundar sig på att det inte tydligt framgår varför det enbart tas fram åtgärder till vissa kontrollmoment som påvisat en mindre anmärkning. Vidare noterar vi att uppföljningen av internkontrollen inte till fullo har gjorts i Uppsala kommuns mall för internkontroll. Enligt reglemente för internkontroll ska kommunens beslutade mallar användas.

Inledning och bakgrund

Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna/lekmannarevisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser nämnder och kommunala bolag. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna, styrelsen och de kommunala bolagen. Kommunallagen (2017:725) 12 kap, 1 §, ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs i kommunen, vilket även omfattar den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Lekmannarevisorerna har i enlighet med aktiebolagslagen (kap 10. 3§) uppdraget att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Årsredovisningen och revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i bolaget granskas av auktoriserade revisorer.

Lekmannarevisorernas årliga granskning består av två delar; grundläggande granskning och fördjupad granskning utifrån riskanalys. Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av bolagets måluppfyllelse, ledning och styrning ur ett internkontrollperspektiv. Granskningen baseras generellt sett på revisorernas riskanalys och ger även underlag till uppdatering av riskanalysen under året. Enligt God revisionssed ska den grundläggande granskningen utgöra ett så pass omfattande underlag att den ger grund till bedömningar som revisorerna avlämnar i sin årliga granskningsrapport.

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

Syfte

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolaget lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Lekmannarevisorns underlag utgör även en grund för fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen samt direktiv till ägarombud och slutligen beslut om ansvarsfrihet på bolagsstämma.

Revisionsfrågor

Verksamhetsstyrning och uppföljning

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ägardirektiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen säkerställt att verksamheten även i övrigt bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt?
- Hur arbetar VD och styrelse för att säkerställa att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer som fullmäktige beslutat också ska gälla för bolaget?
- Har styrelsen säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamheten?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende verksamhetsresultat under året?

Ekonomistyrning och uppföljning

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ekonomiska direktiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året?

Intern kontroll

- Har styrelsen skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?
- Finns en tydlig process för uppföljning av den interna kontrollen som involverar styrelsen?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende intern kontroll under året?

Revisionskriterier

Granskningen har utgått ifrån nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen (2017:725)
- Aktiebolagslagen
- Lagar som styr bolagets verksamhet
- Ägardirektiv
- Kommunfullmäktiges mål och uppdrag, ägardirektiv, bolagsordning
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut
- Reglemente för internkontroll

Metod, avgränsning och tidplan

Metod och avgränsning

- Granskningen har följt en årlig process, varpå granskningen avser hela granskningsåret 2025. Granskningen omfattar såväl granskning som bedömning utifrån nedanstående styr- och uppföljningsdokument som upprättats under året. Granskningen färdigställs och avslutas först efter slutrevisionsmöten 2025.
- Granskningen har omfattat Uppsala Vatten och Avfall AB.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av underlag såsom måldokument, uppdrag, internkontrollreglemente, ägardirektiv och bolagsordning.
- Protokollsgranskning.

Resultat av granskningen

Verksamhetsstyrning

Generella iakttagelser

Styrelsen antog 2024-11-21 upprättad affärsplan för bolaget. I affärsplanen framgår att bolaget har formulerat 9 bolagsmål. Till varje bolagsmål finns det tillhörande mätbara indikatorer, totalt 42 mätbara indikatorer.

Vidare har bolaget antagit de uppdrag (18 st) som kommunfullmäktige har tilldelat bolaget utifrån kommunfullmäktiges fyra fokusmål. Till samtliga uppdrag har bolagsstyrelsen presenterat en åtgärd. Det framgår inte mätbara indikatorer i affärsplanen avseende kommunfullmäktiges fokusmål.

Styrelsen har följt upp arbetet med uppdragen per april. Av uppföljningen framgår en statusbeskrivning kring uppdragen. Av uppföljningen framgår att 6 uppdrag är färdiga, resterande uppdrag är pågående.

I bolagets årsredovisning framgår en uppföljning av hur bolaget har arbetat med samtliga bolagsmål. Vidare framgår det huruvida bolaget har uppnått de mätbara indikatorerna som tillhör bolagsmålen. Det framgår att målvärdet för 18 indikatorer bedöms uppnås, 13 indikatorer bedöms delvis uppnås, 5 indikatorer uppnås inte och 6 indikatorer saknar vid årsredovisningen statistik för uppföljning.

Bolaget har även gjort en uppföljning av kommunfullmäktiges fyra fokusmål samt tillhörande uppdrag. Av uppföljningen framgår att tre fokusmål i hög grad uppfylls och ett fokusmål uppfylls helt. I uppföljningen finns det beskrivningar om kommunfullmäktiges indikatorer till fokusmålen.

Verksamhetsstyrning och uppföljning	
Ägardirektiv 2025	Ja
Bolagsordning 2025	Ja
Styrelsen har säkerställt att verksamheten följer kommunfullmäktiges direktiv	Ja
Bolagets mål har en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål	Ja
Målen är formulerade så att de är mätbara	Ja
Styrelsen följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Ja
Vid avvikelser från måluppfyllelsen får styrelsen en analys av orsaker till avvikelsen	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Framgår ej

Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ej aktuellt

Ekonomiskt resultat 2025	Resultat helår
Verksamhetens intäkter	1 139 377 tkr
Verksamhetens kostnader	-1 033 646 tkr
Årets rörelseresultat	105 731 tkr

Generella iakttagelser

Styrelsen har antagit budget för bolaget 2024-11-21. Rörelseresultatet budgeteras till 105 mkr och resultatet efter finansiella poster till 10,5 mkr.

Vid delårsrapporten per april prognostiseras ett rörelseresultat med en positiv avvikelse gentemot budget.

Vid delårsrapporten per augusti prognostiserar bolaget ett resultat före finansnetto på 53,1 mkr vilket är en positiv avvikelse gentemot budget.

Av bolagets årsredovisning framgår att bolagets rörelseresultat är 105,7 mkr. Resultatet efter finansiella poster uppgår till 36,5 mkr. Bolagets resultat överstiger således resultatkravet.

Finansiella ägardirektiv	2025	2026	2027
Investeringar	800	735	780
Resultatkrav: Resultat före finansnetto	7	6	6
Resultat före finansnetto/nettooms ättning	4%	3%	3%
Resultat efter finansnetto	7	6	6

Intern kontroll

Intern kontroll	
Det finns en process för uppföljning av intern kontroll	Ja
Styrelsen är involverad i internkontrollprocessen	Ja
Internkontrollplan 2025 antagen av styrelsen	Ja
Antal kontrollområden 2025	32
Uppföljning av internkontrollplan 2025	Ja
Uppföljning har skett av samtliga kontrollområden 2025	Ja

Generella iakttagelser

Styrelsen har fastställt internkontrollplan för år 2025. Internkontrollplanen reviderades i april 2025 för att inkludera ett nytt obligatoriskt kontrollmoment. Av internkontrollplanen framgår risk, riskbeskrivning, kontrollområden, kontrollmoment, kontrollmetod och tidpunkt för rapportering.

Samtliga kontrollmoment ska enligt internkontrollplanen återrapporteras en gång per år i samband med årsbokslutet.

Av uppföljningen av internkontrollplanen framgår att två kontroller är genomförda med anmärkning, 14 kontroller är genomförda med mindre anmärkning och 16 kontroller är genomförda utan anmärkning. Av uppföljningen framgår att åtgärder har tagits fram till de två avvikelser som påvisar anmärkning, samt till tre av de kontroller som påvisat mindre anmärkning. Det framgår dock inte tydligt av uppföljningen för samtliga kontrollmoment som påvisat mindre anmärkning varför bolaget bedömt att det varit en mindre anmärkning, samt varför åtgärder tas fram för vissa av kontrollmomenten med mindre anmärkning men inte för alla.

Vidare noterar vi att uppföljningen av internkontrollplanen inte till fullo följer Uppsala kommuns mall för uppföljning av internkontroll, vilket ska göras enligt reglementet för internkontroll.

Iakttagelser från bolagsdialog

Verksamhetsstyrning och uppföljning

Vid bolagsdialog uppgavs att bolaget i stort uppfyller de mål som har satts upp för bolaget, men vissa bolagsmål är delvis uppfyllda. Det finns en plan för hur bolaget ska nå målen.

Ekonomistyrning och uppföljning

Vid bolagsdialog uppgavs att bolaget uppnår ett större resultatkrav än budgeterat vilket bland annat beror på avfallsskatt, biogasens resultat, samt intäkter från skadestånd.

Prognostiserar en lägre investeringsnivå än målet på 800 mnkr. En stor anledning är tidsförskjutning på grund av bland annat förnyad upphandling, längre uppstartstider och omprioriteringar

Intern kontroll och uppföljning

Vid bolagsdialogen uppgavs att styrelsen involveras i framtagandet av internkontrollprocessen samt i uppföljningen av internkontrollen. Styrelsen har genomgått en utbildning i internkontroll under året.

Övrigt som framgick vid dialogmötet

För att trygga vattenförsörjningen i kommunen finns ett nytt projekt "Vatten 2050" som är ett investeringsprogram för att trygga vattentillgången, rena vatten och distribuera vattnet.

Denna rapport har upprättats på uppdrag av Uppsala Vatten och Avlopp AB:s lekmannarevisorer i enlighet med antagen projektplan,

Micaela Hedin
Certifierad kommunal revisor

Lisa Lohi
Verksamhetsrevisor

